



Çocuk Maddesi Yazım Yönergesi

KÜRE ANSİKLOPEDİ

**ÇOCUK MADDESİ YAZIM
YÖNERGESİ**



Dijital Bilgi Kaynağı

İÇİNDEKİLER

1. KONUYU ÇOCUĞUN DÜNYASINA YAKLAŞTIRIN.....	3
2. BAŞLIK YAPISINDA SADELİK VE TUTARLILIK ESASTIR.....	3
3. METİN YAZIMINDA BİÇİM.....	3
4. DİL VE ANLATIMDA ÇOCUĞA GÖRELİK İLKESİNİ UYGULAYIN.....	3
5. GİRİŞ BÖLÜMÜNDE MERAK UYANDIRIN.....	4
6. BİLGİYİ BÖLÜMLERE AYIRIN, PARAGRAFLARI KISA TUTUN	4
7. METİN VE GÖRSEL UYUMUNA ÖZEN GÖSTERİN.....	4
8. YAŞ GRUBUNA UYGUN GÖRSELLERİ DOĞRU TANIMLAYIN	4
9. ÜÇ TEMEL KUTUYU HER MADDEDE KULLANMAYA DİKKAT EDİN.....	5
10. ÖZET PARAGRAFLA ANA FİKRİ PEKİŞTİRİN	6
11. KAYNAKLAR GÜVENİLİR VE TELİFSİZ OLMALI	6
12. ETİKETLERİ DOĞRU SEÇİN.....	6
13. KÜLTÜREL DUYARLILIK VE TEMSİLDE DENGE SAĞLAYIN.....	6

Dijital Bilgi Kaynağı

1. KONUYU ÇOCUĞUN DÜNYASINA YAKLAŞTIRIN

Yazacağınız maddenin konusu, çocuğun ilgisini çekecek, dünyasıyla ilişki kurabileceği bir alan olmalıdır. Bilimsel konular, şehirler, meslekler, tarihî kişiler, canlılar, kelimeler, sanat dalları, gelenekler ve gündelik yaşamdan başlıklar önceliklidir.

2. BAŞLIK YAPISINDA SADELİK VE TUTARLILIK ESASTIR

- Ana başlık, konuyu doğrudan tanıtmalı, sade ve açık olmalıdır. (örn. “Karıncı”, “İtfaiyecilik”, “Göbeklitepe”)
- Mizahî, mecazlı veya aşırı edebî ifadelerden kaçınmın. Yer samimi geçişler olabilir ama öznel ifadelerden kaçınmın.
- Alt başlıklar, ana başlığı destekleyici nitelikte olmalı, “Nasıl çalışır?”, “Nerede görülür?”, “Neden önemlidir?” gibi sorulara cevap verir nitelikte düzenlenmelidir.
- Başlıklar teknik olarak doğru biçimde yapılandırılmalıdır:
 - Ana başlık: **Başlık 1 (H1)**
 - Bölüm başlıkları: **Başlık 2 (H2)**
 - Alt başlıklar: **Başlık 3 (H3)**

3. METİN YAZIMINDA BİÇİM

Ana metnin tamamı bold olmamalı. Sadece yer yer, vurgulanmak istenen metin bold yapılabilir. Metin içinde aralara gelen görsel ile metin iç içe olmamalı.

4. DİL VE ANLATIMDA ÇOCUĞA GÖRELİK İLKESİNİ UYGULAYIN

- Cümleler kısa, sade ve doğrudan olmalı.
- Anlatım, 8–12 yaş düzeyinde temel kavrayışa hitap edecek şekilde yapılandırılmalı.
- Soyut kavramlar varsa somut örneklerle desteklenmeli. (örn. “adalet” kelimesi için “Bir oyunda herkesin sırasını beklemesi adalettir.” gibi)
- Teknik terimleri kullanmak gerekiyorsa hemen ardından kısa tanımını da verilmelidir.
- Anlatım samimi ama akademik duruluğu olan bir tonda yazılmalı; “Sen hiç düşündün mü?”, “Haydi bir bakalım...” gibi cümlelerle doğrudan hitap edilebilir.

- Korku, kaygı, aşağılama, ayrımcılık içeren ifadelere kesinlikle yer verilmemelidir.

5. GİRİŞ BÖLÜMÜNDE MERAK UYANDIRIN

İlk paragraf konuya kısa bir tanım ile başlar. Ardından, bu konunun çocukların hayatındaki yeri, etkisi ya da neden önemli olduğuna dair mümkünse bir iki cümle eklenmelidir. Örneğin: “Kutup ayıları, buz gibi denizlerin kralı sayılır. Ama onları sadece beyaz tüylerinden tanımamalıyız.”

6. BİLGİYİ BÖLÜMLERE AYIRIN, PARAGRAFLARI KISA TUTUN

- Her bölüm en fazla 2–4 paragraf, her paragraf ise 4–5 satırı geçmeyecek uzunlukta olmalıdır.
- Alt başlıklar, bilgi akışını yönlendiren işaret levhaları gibidir. “Nereelerde yaşar?”, “Ne işe yarar?”, “Nasıl yapılır?” gibi alt başlıklar kullanın.
- Sonuç bölümü yazılmaz; metin doğal bir kapanışla biter.

7. METİN VE GÖRSEL UYUMUNA ÖZEN GÖSTERİN

- Her görsel, bulunduğu bölümde anlatılan bilgiyi tamamlamalı ya da örneklendirmelidir.
- Rastgele ya da sadece estetik amaçlı görseller yerine, **metni tamamlayıcı / açıklayıcı nitelikte** görseller kullanılmalıdır.
- Örneğin “Ay’ın evreleri” anlatılıyorsa, görselde bu evreler açıkça görünmelidir.
- Eğer “Hayat Ağacı” anlatılıyorsa, görselde ağacın sembolik öğeleri net biçimde bulunmalı ve yazıyla bütünlük taşımalıdır.
- Her görselin altına, italik yazılmış mümkünse kısa bir açıklama ve kaynakça bilgisi eklenmelidir.

8. YAŞ GRUBUNA UYGUN GÖRSELLERİ DOĞRU TANIMLAYIN

Yapay zekâ destekli görsel üretim araçlarını kullanırken aşağıdaki kurallara göre yönlendirme yapın:

- **8–12 yaş** çocukları için sade, gerçekçi veya yumuşak illüstrasyon tarzı kullanılmalı.
(konuya göre illüstrasyon tarzı değişmeli, hatta zaman zaman konuya göre renk ve çizgi yönlendirmesi de yapmak gerekir.)


- Yapay zekâ bazen bu yaş aralığını vermenize rağmen okul öncesi yaş grubuna uygun olacak tarzda görseller üretir. Lütfen bu detaya dikkat edin ve yaş grubunu düşürecek görseller eklemeyiniz. Unutmayın ki 7/8 yaşındaki bir çocuk, hem 10 yaşındaki çocukların okuduklarını okur, izlediklerini izler, hem de 5/6 yaşındaki çocukların okuduklarını okur / izler. Ama 10 yaş ve üzeri çocuklar çok küçük çocuklar için olan içeriklere bakmazlar. Bu sebeple hedef kitemizi daha geniş tutmak ve bu yaş grubunu yakalamak adına; platformda yaş grubunu düşürecek görseller hazırlamamaya dikkat etmeli.
- Aşırı karikatürize veya karmaşık görsellerden kaçınılmalı.
- Kompozisyon, anlatımı desteklemeli; görseldeki çocuk figürleri oyun, keşif, düşünme, gözlem gibi olumlu davranışlarda bulunmalı.
- Etkileşimli sahneler (bir çocuğun mikroskoba bakması, gökyüzünü incelemesi gibi) tercih edilmeli.
- Komut verirken şu yapıda yönlendirme yapılabilir:
“10 yaş çocukları için uygun, sade ve renkli illüstrasyon. Konu: Güneş Sistemi. Gülümseyen çocuk figürü teleskopla yıldızlara bakıyor.”
- Anlatılan konu neyse, metnin içindeki sahnelerin tasviri yapılması istenmeli ve yazar mümkünse bu sahnelere eklemeler yapmalı.
- Yapay zekâyâ ya da hangi platformdan görsel hazırlatıldıysa, görsellerin anlatılan bilgilerin doğruluğunu taşıdığına dikkat edilmeli. Örneğin; yapay zekâyâ bir şehrin bir tarihi eserini hazırlattıysak; bu eserin gerçeği ile yapay zekânın hazırladığı görsel aynı mı kontrol edilmeli.
- Hazırlanan görseller üzerinde metin kullanmanız gerekiyorsa, bu görsel üzerindeki yazılarda yazım yanlışı olmamasına dikkat edilmeli.

9. ÜÇ TEMEL KUTUYU HER MADDEDE KULLANMAYA DİKKAT EDİN

Metin sonunda şu özel kutular mutlaka yer almalıdır:

- **💡 Bunu Biliyor muydun?:** İlginç, eğlenceli ya da şaşırtıcı bilgi.
- **🌟 Meraklısına İlham Notu:** Çocuğun harekete geçmesini, düşünmesini ya da hayal kurmasını teşvik edecek mesaj. (örnek: “Sen de kendi buluşunu çizebilir misin?”)

Metnin içinde yer alabilecek başlık:

- “ **Zaman Yolculuğu**” başlığı: Metnin içinde ihtiyaç varsa; çocuk için açıklanması gereken tarihî olay ya da kişi varsa, kaç yıl önce olduğu belirtilmeli ve sade dille anlatılmalı.

10. ÖZET PARAGRAFLA ANA FİKRİ PEKİŞTİRİN

Metnin sonunda kısa bir özet paragrafla anlatılanların özü verilmeli. Bu, çocuğun aklında kalmasını istediğiniz mesajı taşımalıdır.

11. KAYNAKLAR GÜVENİLİR VE TELİFSİZ OLMALI

- Her bilgi dayanağa sahip olmalı.
- Açık erişimli, çocuklara uygun içerikler tercih edilmeli.
- Kaynaklar CMS sistemine uygun biçimde belirtilmeli.
- Gerekirse metin içinde dipnot kullanılabilir.

12. ETİKETLERİ DOĞRU SEÇİN

- 4–6 arası etiket eklenmeli.
- Etiketler genel değil, doğrudan konuyla ilgili olmalıdır. (örn. “Kutuplar, Ayı Türleri, Biyoloji, Ekosistem”)

13. KÜLTÜREL DUYARLILIK VE TEMSİLDE DENGELİ SAĞLAYIN

- Görsellerde ve anlatımda kültürel çeşitliliğe duyarlı olun.
- Cinsiyet, ırk, inanç gibi temsillerde adil ve kapsayıcı bir dil kullanılmalı.
- Her çocuk kendini metinde ya da görselde temsil edilmiş hissedebilmelidir.

Not: “Çocuk Edebiyatı İncelemeleri ve Neden Çocuk Kitapları Okumalıyız” başlıkları ile pek çok kaynağa ulaşabilir ve çocuk edebiyatını daha kapsamlı araştırabilirsiniz.